

Titel

Opdracht Dialooggroepen Strategische Agenda 2019-2022 Regio Amersfoort

Beslispunt

De raad stemt in met:

1. De Dialoog voor de Strategische Agenda 2019-2022 voor de onderwerpen Kwalitatieve Woningbouw, Arbeidsmarkt en Energietransitie en duurzaamheid;
2. De volgende hoofdvragen voor de dialooggroepen om tot voorstellen te komen:
 - A. *Kwalitatieve woningbouw*
Kom aanvullend op wat al loopt met voorstellen voor regionale afspraken om te komen tot flexibele, aanpasbare, passende en betaalbare woonruimte voor iedereen. Houd daarbij rekening met het karakter van de regio en de diverse kernen in de regio.
 - B. *Inclusieve arbeidsmarkt*
Kom aanvullend op wat al loopt voor de Regio Amersfoort met een actieplan om in 2024 te komen tot een inclusieve arbeidsmarkt waarbij vraag en aanbod op elkaar aansluiten.
Deelvragen aan de dialooggroep:
 - Welke oplossingen kunnen onderwijs, ondernemers en overheden aandragen om de tekorten aan passend personeel (technisch, zorg, horeca, ICT) te verminderen?
 - Welke innovatieve oplossingen kunnen we bedenken om een inclusieve arbeidsmarkt te organiseren?
 - C. *Energietransitie en duurzaamheid*
De dialooggroep ontwikkelt aanvullend op wat al loopt een actieplan om te komen tot een CO2 reductie van 49% in 2030 (t.o.v. 1990).
Het actieplan geeft antwoord op de volgende deelvragen:
 - Welke alternatieve energiebronnen kunnen hiervoor worden ingezet?
 - Hoe borgen wij innovatie, kennis en financieringsconstructies?
 - Hoe wordt draagvlak gecreëerd?
 - Hoe maken we het SAMEN betaalbaar?
3. De in het groene tekstvak onder het kopje “welke kaders geven de gemeenteraden mee?” opgenomen kaders (proces, inhoudelijk en financieel).

Toelichting

Aanleiding

Voor de periode 2019-2022 ontwikkelt de Regio Amersfoort een nieuwe Strategische Agenda. Een deel van de Strategische Agenda van de Regio Amersfoort voor de periode 2019-2022 zal in samenspraak met de samenleving tot stand komen. In de afgelopen maanden is uw raad gevraagd om voor dit dialoogproces de onderwerpen, de bijbehorende hoofdvraag en de kaders mee te geven.

Waarom De Dialoog?

Als negen samenwerkende gemeenten hebben wij om twee redenen voor De Dialoog gekozen. Op de eerste plaats omdat met deze aanpak de kaderstellende rol van de samenwerkende gemeenteraden wordt versterkt door “aan de voorkant” (er is nog geen strategische agenda) een open gesprek te voeren over welke onderwerpen de Regio dient aan te pakken en binnen welke bandbreedte dat gebeurt. De tweede reden is dat de invloed van de samenleving op de regionale besluitvorming vergroot wordt. Door alle expertise per onderwerp bijeen te brengen wordt de maatschappelijke legitimiteit van politieke besluitvorming vergroot.

Wat is de rol van de gemeenteraad?

In de kader stellende fase zijn de raden maximaal aan zet om gewenste beleidsaccenten aan te brengen. De gemeenteraden bepalen het kader. Tijdens het interactieve gedeelte van het Dialoogproces kunnen de raden en colleges daarom een waarnemende rol vervullen.

Gegeven het feit dat er in de Regio Amersfoort sprake is van samenwerking gebaseerd op een bestuursconvenant, zijn zowel bij de besluitvorming over dit raadsvoorstel, als na afronding van de interactieve fase (na de zomer 2019) negen individuele en eensluidende raadsbesluiten nodig om tot besluitvorming te kunnen komen.

De raden nemen de voorstellen die binnen de kaders blijven in principe over van de dialooggroepen, tenzij er zwaarwegende (politieke) argumenten zijn. In dat geval beargumenteren zij hun keuzes.

Verder is er een klankbordgroep van raadsleden gevormd, die tijdens het proces geïnformeerd wordt en “de vinger aan de pols” zal houden.

Wat waren de stappen tot vandaag?

In de weken na het zomerreces van 2018 zijn per gemeenteraad gesprekken gevoerd over de vraag wat er vanuit het perspectief van de betreffende gemeenteraad door de Regio Amersfoort in 2019-2022 opgepakt dient te worden. Deze gesprekken werden gevoerd aan de hand van de volgende vragen:

- Welke onderwerpen moeten zeker op de agenda van de regio komen omdat we het als gemeente niet alleen willen ?
- Welke onderwerpen moeten zeker op de agenda van de regio komen omdat we het als gemeente niet alleen kunnen ?
- Waar mag het regionaal wat u betreft echt niet over gaan ?

De resultaten van deze (9) gesprekken hebben geleid tot het “Keuzedocument Gemeenteraden 13 november 2018”. Tijdens het Keuzemoment op 13 november 2018 is:

- de top drie bepaald van onderwerpen die in Dialooggroepen uitgewerkt dienen te worden;
- per onderwerp uit de top drie bepaald welke concrete vraag aan de betreffende dialooggroep wordt voorgelegd;
- per onderwerp uit de top drie gesproken over de kaders die aan de dialooggroep moeten worden meegegeven.

In de periode na 13 november:

- zijn de aan de Dialooggroepen voor te leggen vragen door medewerkers van het projectteam Strategische Agenda Regio Amersfoort aangescherpt, zodat deze geschikt zijn voor de Dialooggroepen om te beantwoorden. De intentie van de vragen is gehandhaafd, alleen de precieze formulering is aangepast (de oorspronkelijke vragen en de aanpassingen zijn opgenomen onder het kopje “welke vragen leggen wij voor aan de Dialooggroepen”);
- is vervolgens per gemeenteraad verder doorgesproken over de mee te geven kaders;
- zijn de van de gemeenteraden verkregen kaders over elkaar heen gelegd en samengesmeed tot één document (in de bijlage is dit aangegeven).

De resultaten van de hiervoor geschetste activiteiten zijn in dit raadsvoorstel opgenomen, waarbij gemaakte keuzes en wijzigingen expliciet in beeld zijn gebracht.

Wat gebeurt er met de onderwerpen die niet naar de Dialoog gaan?

Buiten de top drie zijn de volgende onderwerpen terecht gekomen:

- Landschapsbeheer
- Differentiatie bedrijventerreinen
- Schone en slimme mobiliteit; waaronder laadpalen
- Cultuur
- Circulaire economie

Dat deze onderwerpen niet in Dialoog met de samenleving worden gebracht, wil niet zeggen dat er niets mee gebeurt.

In het bestuurlijk overleg Ruimte & Wonen worden onderwerpen geagendeerd die raken aan het landschapsbeheer. Hiervoor werken wij samen met Gebiedscoöperatie O-gen. Daarnaast is er een overleg tussen de bestuurders duurzaamheid, waarin o.a. kennis wordt uitgewisseld en zo nodig regionale afstemming plaatsvindt over laadpalen voor elektrische auto's en circulaire economie. Over differentiatie van bedrijventerreinen wordt binnen het Bestuurlijk Overleg EZ gesproken, n.a.v. een onderzoek dat wordt uitgevoerd.

Welke vragen leggen wij voor aan de Dialooggroepen?

Zoals gesteld zijn de hoofdvragen voor de Dialooggroepen tijdens de radenbijeenkomst op 13 november 2018 geformuleerd. Met als resultaat:

Kwalitatieve Woningbouw

Hoe zorgen wij voor flexibele, aanpasbare, passende en betaalbare woonruimte voor diverse doelgroepen en zijn we bereid daar regionale afspraken/convenant over te maken, rekening houdend met het karakter van de regio en de diverse kernen in de Regio?

Arbeidsmarkt

Hoe brengen wij het onderwijs, ondernemers en overheid bij elkaar om een inclusieve arbeidsmarkt te krijgen waarbij vraag en aanbod op elkaar aansluit binnen vier jaar.

Energietransitie en duurzaamheid

Welke reductie CO₂ uitstoot willen we gerealiseerd hebben in 2020, 2030 en 2050, welke alternatieve energiebronnen zetten we daarvoor ook in en hoe creëren we daarvoor draagvlak en maken we het betaalbaar voor onze inwoners?

Deze uitkomsten zijn aangescherpt en geschikt gemaakt om aan de Dialooggroepen voor te kunnen leggen. Daarbij is goed gekeken naar de intentie van de vragen. Deze is gehandhaafd. Wel is de formulering aangepast. Zo is de vraag over energietransitie bijvoorbeeld zo geformuleerd, dat deze kan dienen als bouwsteen voor de op te stellen Regionale Energie Strategie.

Wij vragen u in te stemmen met de volgende, aangescherpte vragen:

Kwalitatieve woningbouw

Kom aanvullend op wat al loopt met voorstellen voor regionale afspraken om te komen tot flexibele, aanpasbare, passende en betaalbare woonruimte voor iedereen. Houd daarbij rekening met het karakter van de regio en de diverse kernen in de regio.

Inclusieve Arbeidsmarkt

Kom aanvullend op wat al loopt voor de Regio Amersfoort met een actieplan om in 2024 te komen tot een inclusieve arbeidsmarkt waarbij vraag en aanbod op elkaar aansluiten.

Deelvragen aan de dialooggroep:

- Welke oplossingen kunnen onderwijs, ondernemers en overheden aandragen om de tekorten aan passend personeel (technisch, zorg, horeca, ICT) te verminderen?
- Welke innovatieve oplossingen kunnen we bedenken om een inclusieve arbeidsmarkt te organiseren?

Energietransitie en duurzaamheid¹²

De Dialooggroep ontwikkelt aanvullend op wat al loopt een actieplan om te komen tot een CO2 reductie van 49% in 2030 (t.o.v. 1990).

Het actieplan geeft antwoord op de volgende deelvragen:

- Welke alternatieve energiebronnen kunnen hiervoor worden ingezet?
- Hoe borgen wij innovatie, kennis en financieringsconstructies?
- Hoe wordt draagvlak gecreëerd?
- Hoe maken we het SAMEN betaalbaar?

Welke kaders geven de gemeenteraden mee?

Per vraag zijn kaders geformuleerd, bedoeld om het speelveld voor de dialooggroepen te creëren. Deze zijn als volgt tot stand gekomen:

- De basis werd gevormd door een voorbeeld kader per onderwerp dat wij tijdens het Keuzemoment op 13 november 2018 aan u hebben voorgelegd;
- Tijdens en na 13 november jl. hebben alle gemeenteraden de gelegenheid gekregen om deze kaders aan te vullen of aan te passen.

In de hierna opgenomen bijlage zijn de wijzigingen en keuzes per (type) kader (proces, inhoudelijk en financieel) inzichtelijk gemaakt.

Wij vragen u in te stemmen met de volgende kaders:

Energietransitie en duurzaamheid

Proces

- Het voorstel van de Dialooggroep is uiterlijk 1 juli 2019 beschikbaar, waarna besluitvorming na het zomerreces zal plaatsvinden
- Het proces t.a.v. de Regionale Energie Strategie en het proces t.a.v. de Dialoog over Energie moeten op elkaar worden afgestemd voor wat betreft inhoud en proces
- Alle belangen zijn – zo mogelijk – vertegenwoordigd in de Dialooggroep
- Alle deelnemers committeren zich aan de voorkant expliciet aan de opgave en de kaders
- Het voorstel van de Dialooggroep is Smart geformuleerd

¹ In een later stadium zal worden besloten over het ruimtebeslag dat uit de voorstellen komt.

² Om de opgave uit het klimaatakkoord (49% CO2 reductie) te realiseren, is het nodig dat de Dialooggroep wordt gevraagd naar oplossingen buiten de vastgestelde gemeentelijke beleidskaders. Het is daarna uiteraard aan de gemeenteraden om te besluiten of ze willen afwijken van eerder vastgesteld beleid hierover.

Inhoudelijk

- De voorstellen mogen niet strijdig zijn met gemeentelijk beleid
 - Het plan bevat stappen om te komen tot opwekking, opslag, distributie en ruimtelijke inpassing
 - Het plan geeft aan wie (marktpartijen en overheden) welke actie uitvoert
 - In het plan worden meetbare tussendoelen opgenomen die aantoonbaar per te noemen datum realiseerbaar zijn
 - De verduurzaming van woningen is geen onderwerp voor de Dialooggroep (elders belegd)
 - De broeikasgasvermindering via verduurzaming van woningen mag worden beschouwd als bijdrage aan de strategische opgave
 - CO2 vermindering die bereikt wordt via het thema “Circulaire economie” mag worden beschouwd als bijdrage aan de strategische opgave
 - Maak de afweging tussen belasting van het milieu en economisch nut zichtbaar in de voorstellen
 - Er wordt naar gestreefd zoveel mogelijk lokaal, wat bijdraagt aan regionaal, energie op te wekken
- Toelichting
Dit is het streven, maar hier moet niet rigide mee om worden gegaan
- Bij de voorstellen wordt waar mogelijk rekening gehouden met de WHO normen schone lucht
 - Bij de uitwerking van de voorstellen Energietransitie de juridische en financiële mogelijkheden vanuit het landelijke klimaatakkoord maximaal benutten

Financieel

- Bij de voorstellen wordt gekeken welke partijen (markt, overheid, particulieren) gaan bijdragen aan de financiering
- De voorstellen zijn aantoonbaar financieel haalbaar voor marktpartijen en overheden
- Financiële haalbaarheid en consequenties zichtbaar maken, ook per doelgroep
- Er moet bij de voorstellen en de verdeling van de kosten rekening worden gehouden met de betaalbaarheid voor de inwoners
- Bij de uitwerking van de voorstellen de juridische en financiële mogelijkheden vanuit het landelijke klimaatakkoord maximaal te benutten
- Financiële haalbaarheid en consequenties zichtbaar maken, ook per doelgroep
- Betaalbaar voor de inwoners

Inclusieve arbeidsmarkt

Proces

- Het plan van aanpak van de Dialooggroep is uiterlijk 1 juli 2019 beschikbaar, waarna besluitvorming na het zomerreces zal plaatsvinden Alle belangen zijn – zo mogelijk – vertegenwoordigd in de Dialooggroep
- Alle deelnemers committeren zich aan de voorkant expliciet aan de opgave en de kaders
- Het voorstel van de Dialooggroep is Smart geformuleerd

Inhoudelijk

- Het plan is concreet over:
 - al dan niet innovatieve maatregelen om het arbeidspotentieel te vergroten
 - maatregelen voor onderwijs

→ wie (maatschappelijke organisaties, marktpartijen en overheden) welke actie uitvoert

- In het plan worden meetbare tussendoelen opgenomen die aantoonbaar per te noemen datum realiseerbaar zijn
- In het plan worden meetbare tussendoelen opgenomen over de mate van aanbod ontwikkeling
- Ten aanzien van vraagontwikkeling moet er oog zijn voor de relatie met arbeidsmarktgebied Food Valley
- Het plan bevat criteria (succesfactoren) waaraan een inclusieve arbeidsmarkt moet voldoen
- Het resultaat moet regionaal zijn
- Het plan beschrijft huidige knelpunten in/van de regio

Financieel

- De acties worden bij voorkeur gefinancierd door zowel markt, onderwijs als overheid
- Bij de voorstellen wordt gekeken welke partijen (markt, overheid, onderwijs) gaan bijdragen aan de financiering
- De voorstellen zijn aantoonbaar financieel haalbaar voor marktpartijen en overheden

Woningbouw Kwalitatief

Proces

- Het plan van aanpak van de Dialooggroep is uiterlijk 1 juli 2019 beschikbaar, waarna besluitvorming na het zomerreces zal plaatsvinden
- Alle belangen zijn – zo mogelijk - vertegenwoordigd in de Dialooggroep
- Alle deelnemers committeren zich aan de voorkant expliciet aan de opgave en de kaders
- De gemeenteraden bepalen op basis van uitkomst of regionale afspraken (convenant) gemaakt worden
- De voorstellen van de dialooggroep gaan ook in op de mate waarin de afspraken bindend kunnen/moeten zijn

Inhoudelijk

- Binnen het plan wordt rekening gehouden met de kaders en contouren zoals die zijn gesteld vanuit de provincies Utrecht en Gelderland. Daarbij wordt beoordeeld welke mogelijkheden tot verruiming van de kaders aanwezig zijn met het oog op de aanstaande Omgevingswet
- Het plan houdt rekening met de kwalitatieve vraag naar woningen
- Het plan houdt rekening met de bestaande woningen, in plannen opgenomen woningen en nieuw te bouwen woningen
- Het plan is concreet over wie (marktpartijen en overheden) welke actie uitvoert
- In het plan worden meetbare tussendoelen opgenomen die aantoonbaar per te noemen datum realiseerbaar zijn
- Jongeren en ouderen moeten de mogelijkheid hebben in de eigen gemeente te blijven wonen
- Het plan maakt een onderscheid tussen kwalitatief wonen, op lokaal, regionaal en bovenregionaal wonen
- De dialooggroep kan geen uitspraken doen over welke aantallen in welk gemeente moeten worden gerealiseerd
- Naast aandacht voor nieuwbouw ook aandacht voor bestaande bouw
- Binnen het plan wordt rekening gehouden met de kaders en contouren zoals die zijn gesteld vanuit de provincies Utrecht en Gelderland (die per provincie kunnen verschillen)

Financieel

- Bij de voorstellen wordt gekeken welke partijen gaan bijdragen aan de financiering
- De voorstellen zijn aantoonbaar financieel haalbaar voor marktpartijen en overheden

Hoe ziet het spoorboekje er na vandaag uit?

De ambitie is dat de Dialooggroepen uiterlijk 1 juli hun plannen opleveren. Dit past in de planning voor de op te stellen Regionale Energie Strategie, waarvoor de plannen van de Dialooggroep Energietransitie en Duurzaamheid als bouwsteen zullen dienen. Met het oog daarop is de kick off bijeenkomst gepland op 25 maart a.s. Wij nodigen u van harte uit daarbij aanwezig te zijn. Dit betekent wel dat wij de werving van stakeholders, die in de Dialooggroepen gaan participeren, vast gaan opstarten. Uiteraard onder het nadrukkelijke voorbehoud van instemming door de raden.

In de maand februari worden voor de drie onderwerpen de stakeholders benaderd die met elkaar een 360 graden blik vormen op de vraagstelling. Ook komt er een oproep in de kranten. Op kick off bijeenkomst wordt “het stokje” aan de samenleving overgedragen en gaan de drie Dialooggroepen nog diezelfde avond aan de slag met de door u gestelde opgaves. In de periode tot 1 juli 2019 wordt per vraag een voorstel ontwikkeld, begeleid door procesbegeleiders van de samenwerkende gemeenten en binnen de door uw raden gestelde kaders. Het is belangrijk dat we in deze fase voorkomen dat de deelnemende stakeholders ruimte krijgen om met bestuur en politiek over individuele belangen in gesprek te gaan. Belangrijk aspect van De Dialoog is dat het gesprek aan één tafel wordt gevoerd. Alle deelnemende stakeholders committeren zich hier ook aan bij de start van De Dialoog.

De drie voorstellen worden in het najaar aan uw raad ter besluitvorming voorgelegd. Belangrijke stappen in dat besluitvormingsproces zijn:

- Voor het zomerreces is er gelegenheid voor de verzamelde gemeenteraden om met de deelnemers aan de Dialooggroepen en de procesbegeleiders in gesprek te gaan. Hiervoor wordt een gezamenlijke raadsledenbijeenkomst georganiseerd. Zo kunt u zich er van vergewissen op welke wijze de stakeholders hun inbreng hebben kunnen leveren en hoe de vermenging van alle belangen nu precies heeft plaats gevonden;
- De Stuurgroep Strategische Agenda geeft voor de zomer de voorstellen van de dialooggroepen vrij voor het besluitvormingsproces;
- Na de zomer wordt vervolgens het formele besluitvormingsproces uitgevoerd. Voor wat betreft de Dialoog over de energietransitie is het advies hierover een bouwsteen voor de door de regio op te stellen Regionale Energie Strategie. Over de kaders en randvoorwaarden daarvoor en de samenloop van de Dialoog met dit proces wordt aan u in uw vergadering van maart een voorstel voorgelegd.

Klankbordgroep Raden

Uit uw midden is een klankbordgroep ontstaan. Deze groep is voor het eerst bijeen geweest op 22 en 30 januari jl. en zal gedurende de hele periode een aantal bijeenkomsten hebben om “vinger aan de pols” van het proces te houden. Ook het Bestuurlijk Platform zal regelmatig geïnformeerd worden op het proces.

Financiële consequenties

Voor de proceskosten van de Dialoog is geen aanvullend budget vereist. Deze zijn al gedekt. Voor de eventuele financiële consequenties van de voorstellen van de Dialooggroepen zult u uiteraard te zijner tijd ter besluitvorming voorstellen worden voorgelegd.